

خرداد ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۲۵۵

**ارزیابی حمایت‌های اجتماعی
در بحران کرونا (۱)؛
مرور تجارب کشورهای منتخب**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۲۵۵

کد موضوعی: ۲۱۰

عنوان گزارش

عنوان گزارش: ارزیابی حمایت‌های اجتماعی در بحران کرونا (۱)؛ مرور تجارب کشورهای منتخب

نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه رفاه، تأمین اجتماعی و ایثارگران)

تهیه و تدوین کنندگان: علی جعفری، ایمان شعبان‌زاده، علی خلیلی، شهاب‌الدین فولادی مقدم، وحید برسبانه

همکاران: محمدباقر امتی، احسان آزمون‌نیا

اظهار نظر کنندگان: علیرضا قادری، زهرا کاویانی

ناظران علمی: کمیل قیدرلو، حسین بابایی مجرد، سامان یوسف‌وند

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. بحران کرونا
۲. حمایت‌های اجتماعی
۳. مطالعه تطبیقی
۴. ارزیابی اجتماعی

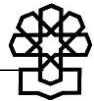
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۳/۲۱

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۲	بیان مسئله
۴	حمایت‌های اجتماعی در کشورهای منتخب
۴	۱. کانادا
۶	۲. ژاپن
۷	۳. ایتالیا
۸	۴. آرژانتین
۱۰	۵. یونان
۱۱	۶. فرانسه
۱۴	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۶	منابع و مآخذ

ارزیابی حمایت‌های اجتماعی در بحران کرونا (۱)؛ مرور تجارب کشورهای منتخب

چکیده

اکنون بیش از دو سال از فراگیری بیماری کرونا در جهان گذشته است و طبق آمارها در سراسر جهان بیش از ۶ میلیون نفر به دلیل این بیماری جان خود را از دست داده‌اند. در این میان جوامعی که از منظر اقتصادی و اجتماعی استحکام بیشتری داشتند، توانستند با سرعت بیشتری به ترمیم خود بپردازند و از راهبردهای حمایتی کامل‌تری نیز برای مهار این بیماری و در ادامه توانمندسازی جامعه برای همزیستی و عبور از این بحران استفاده نمایند. ایران نیز در سال ۱۳۹۸ در شرایطی با بحران کرونا روبه‌رو شد که در پایان یک دهه سخت از منظر اقتصادی قرار گرفته بود. از این رو به نظر می‌رسد که بررسی وضعیت سیاستگذاری و اجرای تصمیمات مربوط به کنترل فراگیری بیماری کرونا با توجه به خاص بودن این پدیده از مهم‌ترین اقداماتی است که باید مدنظر قرار گیرد. در واقع اکنون که این بحران در ایران و جهان تاحدی کنترل شده است، باید توجه اصلی سیاستگذاران در کشور ما تلاش برای بازسازی جامعه در دوره پساکرونا باشد و در این مسیر ضروری است مروری بر تجارب همه کشورها و از جمله ایران نسبت به این تجربه هولناک صورت گیرد تا بتوان با ارزیابی اقدامات انجام شده در این زمینه در جهان و در ادامه بررسی نقاط قوت و ضعف خدمات و حمایت‌های اجتماعی ارائه شده در ایران، به تقویت سازوکارها و بسترهای ارائه خدمات و حمایت‌های رفاهی در آینده پرداخت.

در این راستا گزارش حاضر به‌عنوان نخستین گزارش از مجموعه مطالعات انجام شده پیرامون ارزیابی ارائه خدمات و حمایت‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کرونا، به بررسی تجارب جهانی سیاستگذاری در حوزه مقابله با کرونا در ۶ کشور کانادا، ژاپن، ایتالیا، آرژانتین، یونان و فرانسه پرداخته است. بررسی‌های این گزارش نشان داده که دولت‌ها از میان انواع استراتژی‌های حمایت اجتماعی (ارائه مساعدت‌های اجتماعی، بیمه‌های اجتماعی و تقویت بازار کار)، تمایل بیشتری به مساعدت‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کرونا داشته‌اند. در انتها نیز با مرور اقدامات انجام شده در این کشورها آموزه‌های سیاستی و اجرایی استخراج شده در زمینه ارائه خدمات و حمایت‌های اجتماعی در جهان در دوران همه‌گیری ارائه شده است.

مقدمه

تجربه اولیه فراگیری کرونا به‌مثابه یک پدیده ناشناخته برای تمامی کشورهای جهان غیرمنتظره بود. زیرا نظام‌های سیاستگذاری کمتر امکان بهره‌مندی از تجربیات پیشین را داشتند و ماهیت تصمیم‌گیری در این مقطع زمانی عموماً به‌منظور حل بحرانی غیرمترقبه در نظر گرفته می‌شد. سرعت بالای این فراگیری سیستم‌های اجتماعی را دچار اختلال کرده و پیامدهای آن علاوه بر حوزه بهداشت و سلامت به نهادهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در جهان نیز قابل سرایت بود. از جمله اینکه شیوع این ویروس موجب تعطیلی بسیاری از شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی و در نتیجه باعث

بیکاری میلیون‌ها نفر شد. بیکاری و کاهش درآمدها، دامنه فقر را در بیشتر کشورها به‌ویژه کشورهای در حال توسعه و جهان سوم گسترده‌تر کرده است. اما با گذشت زمان و افزایش دانش بشری در خصوص این بیماری فراگیر و شناخت هرچه بیشتر ابعاد مختلف شرایط جدید جهان در دوره همه‌گیری، دولت‌ها امکان بیشتری را برای اتخاذ سیاست‌های متناسب با این بحران فراهم نمودند.

در این میان جوامعی که از منظر اقتصادی و اجتماعی استحکام بیشتری داشتند، توانستند با سرعت بیشتری به ترمیم خود بپردازند و از راهبردهای حمایتی کامل‌تری نیز برای مهار این بیماری و در ادامه توانمندسازی جامعه برای همزیستی و عبور از این بحران استفاده نمودند.

ایران نیز در سال ۱۳۹۸ در شرایطی با بحران کرونا روبه‌رو شد که در پایان یک دهه سخت از منظر اقتصادی قرار گرفته بود. با وجود تمام این شرایط، اکنون که به‌نظر می‌رسد این بحران در ایران و جهان تاحدی کنترل شده است، باید توجه اصلی سیاستگذاران در کشور ما تلاش برای بازسازی جامعه در دوره پساکرونا باشد و در این مسیر ضروری است مروری بر تجارب همه کشورها و از جمله ایران نسبت به این تجربه هولناک صورت گیرد تا بتوان با ارزیابی اقدامات انجام شده در این زمینه در جهان و در ادامه بررسی نقاط قوت و ضعف خدمات و حمایت‌های اجتماعی ارائه شده در ایران، به تقویت سازوکارها و بسترهای ارائه خدمات و حمایت‌های رفاهی در آینده پرداخت.

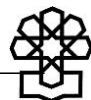
در این راستا گزارش حاضر به‌عنوان نخستین گزارش از مجموعه مطالعات انجام شده پیرامون ارزیابی ارائه خدمات و حمایت‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کرونا، به بررسی تجارب جهانی سیاستگذاری در حوزه مقابله با کرونا در ۶ کشور کانادا، ژاپن، ایتالیا، آرژانتین، یونان و فرانسه پرداخته است. بررسی‌های این گزارش نشان داده است که دولت‌ها از میان انواع استراتژی‌های حمایتی (ارائه مساعدت‌های اجتماعی، بیمه‌های اجتماعی و تقویت بازار کار)، تمایل بیشتری به مساعدت‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کرونا داشته‌اند. در انتها نیز با مرور اقدامات انجام شده در این کشورها آموزه‌های سیاستی و اجرایی استخراج شده در زمینه ارائه خدمات و حمایت‌های اجتماعی در جهان در دوران همه‌گیری ارائه شده است.

بیان مسئله

جهان در شرایطی بحران کرونا را تجربه کرد که مطابق بررسی‌های انجام شده در ابتدای همه‌گیری کرونا ۵۵ درصد از مردم جهان از هیچ نوع حمایت اجتماعی برخوردار نبوده‌اند. ۴۰ درصد نیز فاقد بیمه درمانی بوده و تنها حدود ۲۰ درصد از مزایای بیمه بیکاری برخوردار بوده‌اند.^۱ از سوی دیگر در سراسر دنیا حدود ۲ میلیارد کارگر (در حدود ۶۱/۲ درصد از جمعیت شاغل جهان) در بخش غیررسمی اشتغال دارند و عموماً با بی‌ثباتی شغلی روبه‌رو بوده و از مزایای تأمین اجتماعی پایدار بی‌بهره‌اند.^۲ حدود ۸۰ درصد از بنگاه‌های اقتصادی را در جهان بنگاه‌های متوسط و کوچک غیررسمی تشکیل می‌دهند که شاغلین آنها عموماً از حیثه شمول سیاست‌های عمومی بیرون خواهند ماند. این بخش از جمعیت، در معرض مخاطرات بهداشتی و ایمنی بیشتری هستند و به وسایل محافظتی همچون ماسک و وسایل

1. ILO Report, 2021.

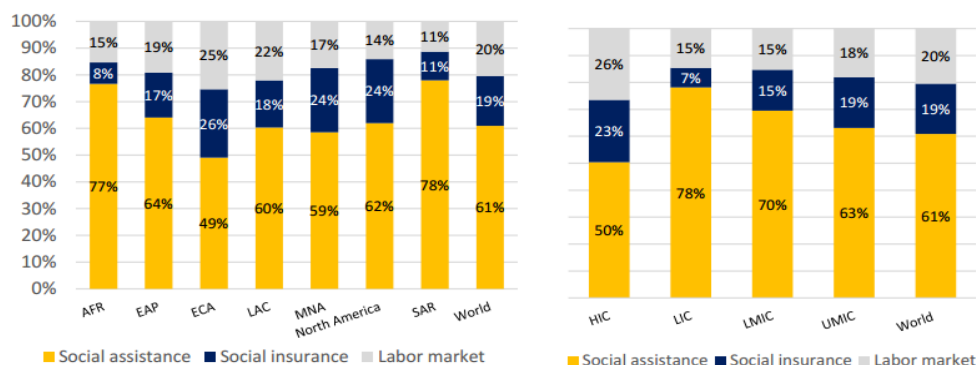
2. World Employment and Social Outlook, 2015.

ضد عفونی دسترسی کمتری دارند. بخش بزرگی از این جمعیت هم در خانه‌هایی بسیار کوچک و حتی فاقد آب لوله‌کشی، زندگی می‌کنند. در واقع خدمات درمانی و برخورداری از حقوق به شکل یکسان در دسترس همه مردمان جهان نیست و بسیاری از گروه‌های اجتماعی از خدماتی همچون مرخصی استعلاجی، خدمات درمانی و برخورداری از حقوق در دوره بیماری، بهره‌مند نیستند. از این رو هر ساله حدود ۱۰۰ میلیون نفر در جهان در اثر هزینه‌های کمرشکن درمان به فقر دچار می‌شوند.^۱ این وضعیت در کشورهای در حال توسعه به دلیل وجود اقتصاد غیررسمی و فضای پولی محدود به مراتب وخیم‌تر است.

در این شرایط کشورها از میان سه راهبرد حمایتی (ارائه مساعدت‌های اجتماعی، تقویت بیمه‌های اجتماعی و تقویت بازار کار) در ابتدا و با توجه به فوریت و اضطرار زمانی حمایت از آسیب‌دیدگان و مشاغل، اقدام به ارائه مساعدت‌های اجتماعی مستقیم و عموماً مالی نمودند. در ادامه و با کنترل هرچه بیشتر بیماری، حرکت دولت‌ها به سمت راهبردهای بیمه‌ای و تقویت بازار کار و توانمندسازی‌های پایدار اقتصادی - اجتماعی بوده است.^۲ با این حال نمودار ۱ نشان می‌دهد که در پایان همه‌گیری کرونا کشورهای توسعه‌یافته سهم بیشتری از اعتبارات و برنامه‌های حمایتی خود را نسبت به کشورهای کمتر توسعه‌یافته صرف حمایت‌های بیمه‌ای و تقویت بازار کار نموده‌اند.

نمودار ۱. نسبت سهم برنامه‌های رفاهی در کشورهای جهان بر حسب منطقه

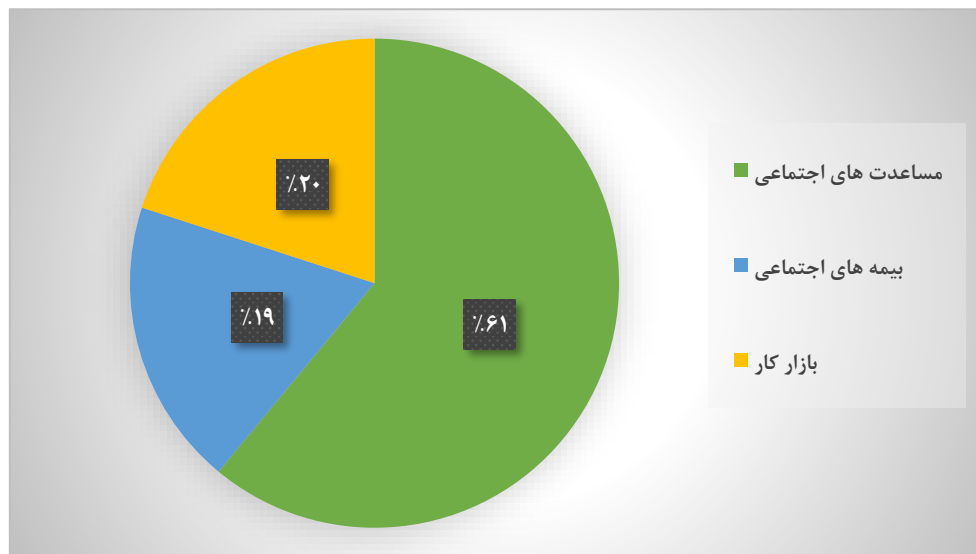

در کل در ابتدای سال ۲۰۲۲ براساس نمودار دایره‌ای زیر سهم مساعدت‌های اجتماعی از کل اقدامات حمایتی در دوران همه‌گیری کرونا به‌طور میانگین در جهان ۶۱ درصد برآورد شده است. سهم بیمه‌های اجتماعی و مساعدت‌های بازار کار نیز به ترتیب ۱۹ و ۲۰ درصد بوده است. این تقسیم‌بندی به‌صورت جامع انجام شده و تقریباً تمامی اقدامات حمایتی اعم از برنامه‌های حمایتی دنبال شده توسط دولت‌ها و اعتبارات تعلق گرفته به هر بخش در دوران همه‌گیری را شامل می‌شود.

1. ILO Report, 2007.

2. Social Protection and Jobs Responses to COVID-19, 2022 (Feb.)

نمودار ۲. ترکیب حمایت‌های اجتماعی در جهان (۲۰۲۲)

Source: Social Protection and Jobs Resposes to COVID-19 (Feb. 2022).

حمایت‌های اجتماعی در کشورهای منتخب

همه‌گیری کرونا یک پدیده ناشناخته برای تمامی کشورهای جهان به حساب می‌آید، به گونه‌ای که نظام سیاستگذاری در جهان در این دوره عموماً تصمیمات مبتنی بر آزمون و خطا اتخاذ می‌کرد. سرعت همه‌گیری آنقدر شدت داشت که سیستم‌های سلامت و اقتصادی را در مدت کوتاهی از کار انداخت و بشر برای اولین بار در دوران مدرن، با یک بیماری همه‌گیر ناشناخته، روبه‌رو شد. با گذشت زمان و افزایش دانش در خصوص بیماری، اختراع واکسن و شناخت هرچه بیشتر شرایط جهان در دوره همه‌گیری، دولت‌ها امکان بیشتری برای به‌روزرسانی خود پیدا کرده و در نهایت توانستند سیاست‌ها را نیز متناسب با شرایط جدید تعدیل کنند. در این میان جوامعی که بنیه نهادی اقتصادی - اجتماعی مستحکم‌تری داشتند توانستند با سرعت بیشتری به ترمیم خود پردازند. تجربه این کشورها در خصوص حمایت‌های اجتماعی در دو سال گذشته که جهان درگیر همه‌گیری کرونا بوده است، دانشی انباشته برای نظام سیاستگذاری رفاهی در ایران به منظور بازسازی بهینه کشور در سال‌های پس از کرونا خواهد بود. در ادامه به بررسی مهم‌ترین اقداماتی که در کشورهای منتخب این گزارش انجام شده، می‌پردازیم:

۱. کانادا

ویروس کرونا در کانادا^۱ تاکنون جان بیش از ۴۰ هزار نفر را گرفته است.^۲ دولت کانادا برای جبران زیان‌های ناشی از کرونا و احیای موتور اقتصادی در دوران پساکرونا ۱۰۰ میلیارد دلار کانادا تخصیص داده است.^۳ به گفته وزیر دارایی

۱. جمعیت کانادا در سال ۲۰۱۹ بیش از ۳۷ و نیم میلیون نفر بوده است.

2. Feb 24, 2022: <https://ourworldindata.org/covid-deaths>

3. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-55139229>

این کشور، این مبلغ که ۳ تا ۴ درصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد، بزرگ‌ترین بسته کمک اقتصادی کانادا پس از جنگ جهانی دوم است. میزان ۸۵ درصدی تزریق واکسن در کانادا با وجود تمام مخالفت‌ها با روند واکسیناسیون اجباری نشان‌دهنده موفقیت این کشور در کاهش هزینه‌های دولت در بهداشت و درمان است.^۱ دولت کانادا برای جبران زیان‌های کرونا بر زندگی مردم دست به یک رشته اقدامات حمایتی زده که مهم‌ترین آنها عبارت بوده است از:

۱. صاحبان کسب‌وکارهای خرد، مدیران مؤسسات خیریه، یا سازمان‌های غیرانتفاعی که به‌علت شیوع کرونا با کاهش درآمد روبه‌رو شده یا فعالیت‌شان تعلیق شده است از «یارانه اضطراری دستمزدها» بهره‌مند شده‌اند. این کمک مالی تا سقف ۶۵ درصد حقوق کارکنان شرکت‌ها و بنگاه‌ها را پوشش داده است. علاوه بر این، سازمان‌هایی که فعالیت‌شان به‌صورت اجباری و بنابر دستور مقام‌های رسمی و نهادهای بهداشتی محدود شده از یک کمک ۲۵ درصدی دیگر هم برخوردارند. بر این اساس، به صاحبان کسب‌وکارهای خرد، مدیران مؤسسات خیریه، یا سازمان‌های غیرانتفاعی که فعالیت‌شان به علل چندگانه محدود شده، این کمک مالی تا سقف ۹۵ درصد در نظر گرفته شده است.^۲

۲. کارکنان شرکت‌ها و بنگاه‌ها و همچنین کارکنان مستقل که فعالیت‌شان به‌علت کرونا آسیب‌دیده، محدود شده یا به حالت تعلیق درآمده، ماهیانه ۲۰۰۰ دلار کانادا (هفته‌ای ۵۰۰ دلار) کمک مالی اضطراری (CERB) دریافت می‌کنند. به این ترتیب، تمامی افرادی که به دلایل ذیل کسب‌وکار یا شغل‌شان تحت تأثیر قرار گرفته مشمول این کمک هستند؛ «از دست دادن شغل»، «ابتلا به بیماری یا ماندن در قرنطینه»، «مراقبت و نگهداری از دیگران به دلیل ابتلا به کرونا» و «ماندن در قرنطینه برای نگهداری از کودکان یا افراد دیگری که به‌علت تعطیلی سازمان‌های مرتبط و مسئول به دلیل کرونا در خانه مانده‌اند» و هر دلیل دیگر مرتبط با کرونا.^۳ این کمک‌ها در پایان سال و در اظهارنامه مالیاتی درج خواهد شد.

۳. دولت کانادا از پاییز ۲۰۲۰ برای واجدین شرایط، برنامه بیمه بیکاری (EI) را جایگزین برنامه حمایت مالی (CERB) کرد. براساس برنامه بیمه بیکاری، اگر کسی در سال گذشته حداقل ۱۲۰ ساعت کار کرده باشد، مجبور به ترک کار یا اخراج شده و یا کاهش ساعات داشته، می‌تواند برای دریافت بیمه بیکاری درخواست بدهد.^۴ افرادی که مشمول بیمه بیکاری نمی‌شوند، می‌توانند همچنان از کمک مالی اضطراری (CERB) بهره‌مند شوند.

۴. برای صاحبان شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی که ملک‌شان اجاره‌ای است، تا سقف ۶۵ درصد هزینه‌های انجام شده، کمک‌هزینه اجاره ملکی در نظر گرفته شده است. علاوه بر این، شرکت‌هایی که فعالیت‌شان به‌صورت اجباری و بنابر دستور نهادهای بهداشتی محدود شده از یک کمک ۲۵ درصدی دیگر هم برخوردارند. کمک‌هزینه اجاره ملکی به صاحبان کسب‌وکارهای خرد، مدیران مؤسسات خیریه یا سازمان‌های غیرانتفاعی که به علل چندگانه محدود شده‌اند، تا سقف ۹۵ درصد قابل افزایش است.^۵

۵. به کانادایی‌های دارای ناتوانی جسمی و حرکتی، تا سقف ۶۰۰ دلار کمک مالی اضطراری در نظر گرفته شده است. این کمک برای کانادایی‌های سالخورده ۳۰۰ دلار و کانادایی‌های مستمری‌بگیر که سقف مستمری‌شان تا ۵۰۰ دلار می‌باشد، ۱۰۰ دلار تعیین شده است.

1. <https://ourworldindata.org/covid-vaccinations>

2. <https://www.issa.int/fr/coronavirus/country-measures>

3. <https://www.canada.ca/fr/immigration-refugies-citoyennete/services/coronavirus-covid19/aide-financiere.html>

4. <https://www.canada.ca/en/services/benefits/ei/notice-covid-19.html>

5. <https://www.canada.ca/fr/ministere-finances/plan-intervention-economique.html>

۶. کمک‌های دانشجویی (بورس) تمامی دانشجویان تمام‌وقت (تا سقف ۶۰۰۰ دلار) و نیمه‌وقت (تا سقف ۳۶۰۰ دلار) برای سال تحصیلی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ دو برابر شده است. بورس دانشجویی برای دانشجویانی که سرپرستی دیگر افراد را عهده‌دار هستند و همچنین دانشجویانی که دارای ناتوانی جسمی و حرکتی هستند، دو برابر شده است. کمک مالی دانشجویان دارای زوج (زوجه) برای سال دانشجویی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ افزایش یافته است. همچنین کمک مالی به هر دانشجو از ۲۱۰ به ۳۵۰ دلار افزایش یافته است.

۷. به خانوارهای کم‌درآمد، کمک‌هزینه اعتباری برای خرید کالاها و خدمات به ارزش ۴۰۰ دلار برای یک فرد و ۶۰۰ دلار برای زوجها تخصیص یافته است.^۱

۲. ژاپن

ویروس کرونا در ژاپن، سومین اقتصاد بزرگ دنیا، تاکنون بیش از ۳۰ هزار نفر را به کام مرگ فرستاده است. رشد اقتصادی ژاپن در دوران کرونا ۸ درصد کاهش داشته است. با این همه، ژاپن نسبت به دیگر شرکای خود در گروه هفت، در رویارویی با آثار فاجعه‌بار کرونا عملکرد بهتری داشته است. در این راستا مهم‌ترین اقدامات دولت ژاپن^۲ برای حمایت از کسب‌وکارها و شهروندان آسیب‌دیده از کرونا در زیر آمده است:

۱. تخصیص یارانه به کارفرمایانی که بنابر توصیه پزشک و به دلیل استرس‌های ناشی از شیوع کرونا به زنان باردار مرخصی می‌دهند؛ به‌ازای ۵ تا ۱۹ روز مرخصی با حقوق به هر زن باردار، دولت ژاپن ۲۵۰ هزار ین^۳ برای کارفرمایان کمک مالی در نظر گرفته است و در صورت افزایش روزهای مرخصی، به‌ازای هر ۲۰ روز اضافه ۱۵۰ هزار ین افزوده خواهد شد. این کمک مالی برای هر شرکت تا سقف ۲۰ کارمند زن، به یک میلیون ین قابل افزایش است.^۴

۲. برای خانوارهای تک‌والد دارای یک فرزند کمک‌هزینه‌ای به ارزش ۵۰ هزار ین در نظر گرفته شده است. در صورت داشتن بیش از یک فرزند، به‌ازای هریک، به این مبلغ ۳۰ هزار ین اضافه می‌شود. در همین حال، خانوارهایی که به‌علت کرونا درآمدشان کاهش یافته هم مبلغ ۵۰ هزار ین به‌عنوان کمک دولتی تعلق می‌گیرد.^۵

۳. کمک‌های مالی صندوق حمایت از آسیب‌دیدگان کرونا از اواسط سال ۲۰۲۰ تاکنون ادامه داشته است. این کمک‌ها شامل پرداخت نقدی یکصد هزار ین (معاف از مالیات) برای هریک از ساکنان کشور با هدف تقویت همبستگی ملی در برابر کروناست.^۶

۴. پرداخت یارانه به تمامی شرکت‌ها و کسب‌وکارهای متوسط و خرد و مؤسسات انفرادی^۷ که کسب‌وکارشان طی دوران همه‌گیری دست‌کم ۵۰ درصد کاهش داشته است. سقف این کمک حداکثر دو میلیون ین برای شرکت‌ها و

۱. همان.

2. <https://www.issa.int/fr/coronavirus/country-measures>

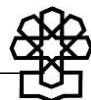
۳. هر هزار ین معادل حدوداً ۸ دلار است.

4. www.mhlw.go.jp

۵. همان.

۶. همان.

۷. منظور خُرده‌فروشی‌ها، تعمیرگاه‌ها و مؤسسات حرفه‌ای تک‌نفره، مانند وکلا و حساب‌برسان است که به‌صورت بنگاه‌ها یا فروشگاه‌هایی با یک صاحب اداره می‌شوند.

- کسب‌وکارهای خرد و متوسط و یک میلیون ین برای مؤسسات انفرادی در نظر گرفته شده است.^۱
۵. کارکنان شرکت‌ها و کسب‌وکارهای خرد و متوسط که به مرخصی اجباری فرستاده شده‌اند یا حقوق‌شان را در دوره این مرخصی دریافت نکرده‌اند، از کمک مالی معادل ۸۰ درصد حقوق‌شان در زمان حضور در شغل (روزانه حداکثر ۱۱ هزار ین) بهره‌مند می‌شوند.
۶. صندوق بازنشستگی ژاپن برای دانشجویانی که به‌علت کرونا شغل‌شان را از دست داده‌اند در دوران کرونا فرصت‌های شغلی در نظر گرفتند.^۲
۷. دولت ژاپن علاوه بر مزایا و کمک مالی که به‌طور معمول به کودکان تخصیص داده، کمک مالی دیگری به ارزش ماهیانه ۱۰ هزار ین برای هر کودک در نظر گرفته است.
۸. پیگیری گزینه‌های مختلف از جمله کاهش مالیات، مقررات‌زدایی و بسته‌های مالی انبساطی به‌منظور کاهش آثار منفی اقتصادی کرونا.^۳
۹. خرید اوراق قرضه دولتی به ارزش ۵۰۰ میلیارد ین توسط بانک مرکزی ژاپن و تزریق پول به بازار به‌منظور کاهش فشار اقتصادی ناشی از شیوع کرونا.^۴

۳. ایتالیا

- ایتالیا از نخستین کشورهایی بود که در نیمه نخست سال ۲۰۲۰ بحران همه‌گیری را تجربه کرد. ویروس کرونا در ایتالیا^۵ تا پایان سال ۲۰۲۱ بیش از ۱۴۰ هزار نفر را به کام مرگ کشانده است.^۶
- در پی شیوع کرونا، تولید ناخالص داخلی ایتالیا نسبت به سال ۲۰۲۰، ۱۲/۴ درصد کاهش را تجربه کرده است، تا جایی که «مؤسسه ملی آمار ایتالیا» آن را بی‌سابقه توصیف می‌کند.^۷ دولت ایتالیا در رویارویی با آثار زیانبار ویروس کرونا سطح بالایی از پویایی و انعطاف‌پذیری را نشان داده و به‌گونه‌ای عمل کرده تا آسیب‌دیدگان از این فاجعه از خدمات و مزایای ویژه‌ای بهره‌مند شوند. دولت این کشور با هدف حمایت از مشاغل و کسب‌وکارهای آسیب‌دیده از کرونا مجموعه تدابیری اتخاذ کرده^۸ که مهم‌ترین آنها در زیر آمده است:
۱. اختصاص بودجه ۲۵ میلیارد دلاری برای اهداف بهداشتی و اجتماعی،
  ۲. اختصاص ۱۰ میلیارد یورو برای حمایت از مشاغل، دفاع از کار و درآمد در فصل دوم قانون،
  ۳. پرداخت یارانه برای کارگران فصلی،
  ۴. کمک ۵۰۰ یورویی به‌ازای هر نفر جهت جبران خسارت مشاغل آزاد،
  ۵. طرح حمایت از دستمزدها؛ در این طرح کارکنان یا کارفرمایانی که شغل‌شان به‌علت کرونا به حالت تعلیق

۱. همان.
۲. همان.
۳. همان.
۴. همان.

۵. جمعیت ایتالیا در سال ۲۰۱۹ حدود ۶۰ میلیون نفر برآورد شده است.

6. <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/italy/>

7. <https://www.fastenerandfixing.com/insight/the-impact-of-covid-19-on-the-italian-economy/>

8. <https://globalcompliancenews.com/italy>

درآمده یا ساعات آن کاهش یافته است، مشمول این حمایت هستند. این حمایت‌ها تا پایان سال ۲۰۲۱، حداکثر ۱۸ هفته بوده و ۸۰ درصد دستمزدها را در برمی‌گیرد (سقف این کمک برای دارندگان دستمزدهای کمتر از ۲۱۵۹ یورو، حدود ۹۴۰ یورو و برای دستمزدهای بیش از ۲۱۵۹ یورو، حدود ۱۲۰۰ یورو در نظر گرفته شده است).

۶. آن دسته از کارفرمایانی که کسب‌وکارشان به علت کرونا به حالت تعلیق درآمده، مشمول بند پیشین می‌شوند. همچنین برای حداکثر ۴ ماه از پرداخت کسورات معاف می‌شوند.^۱

۷. معافیت کارفرمایان از پرداخت کسورات (برای حداکثر ۶ ماه)، در صورت تضمین استخدام کارکنان با زمان نامحدود، یا تبدیل قرارداد کاری کارکنان از مدت محدود به مدت نامحدود.^۲

۸. کارفرمایان می‌توانند قراردادهای با زمان ثابت (حداکثر ۲۴ ماه) را که مهلت‌شان پایان یافته یا به پایان آن نزدیک می‌شود حداکثر برای ۱۲ ماه دیگر تمدید کنند.^۳

۹. ممنوعیت پایان فعالیت انفرادی یا جمعی کسب‌وکارها به علت کرونا تا زمانی که به طور کامل از حمایت‌های مالی (بند نخست) یا معافیت‌های مرتبط با سهم از کسورات (بند دوم) بهره نبرده‌اند. تنها در صورت انحلال کامل شرکت، ورشکستگی بدون فعالیت موقت کسب‌وکار و توافق جمعی و داوطلبانه برای فروش شرکت با تأیید سندیکای کارگری، پایان دادن به فعالیت کسب‌وکار ممنوع نیست.^۴

۱۰. طرح حمایت از دستمزدهای کارفرمایان مستقر در مناطقی که بیشتر متأثر از کرونا بوده‌اند؛ کارفرمایان دارای واحدهای تولیدی در مناطق لومباردی، ونتو و امیلیا رومانگا که فعالیت و کسب‌وکارهای خود را یا به حالت تعلیق درآورده یا کاهش داده‌اند، می‌توانند حداکثر برای چهار هفته اوج کرونا در فصل بهار از حمایت‌های مالی برخوردار شوند.^۵

۱۱. تخفیف ۳۰ درصدی سهم کارفرمایان از کسورات بیمه تأمین اجتماعی در استان‌های به لحاظ اقتصادی آسیب‌پذیرتر و دارای نرخ بالای بیکاری برای چند ماه.

۱۲. تخصیص ماهیانه ۶۰۰ یورو برای کارکنان مستقل (خوداشتغالان) که مجموعاً حدود ۵ میلیون نفر را در برمی‌گیرد. این کمک همچنین به تمامی شاغلان که به دلیل کرونا فعالیت‌شان آسیب‌دیده، تعلق می‌گیرد.^۶

۱۳. تخصیص پاداش ۶۰۰ یورویی برای پرستاران و مراقبان کودک که در مواقع اضطراری و قرنطینه در دسترس هستند. این پاداش برای کارکنان خدمات درمانی و بهداشتی به ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ یورو می‌رسد.^۷

۴. آرژانتین

آرژانتین در آمریکای لاتین از جمله کشورهایی است که دیرتر از سایرین شاهد شیوع کرونا بود. با این همه این کشور از ابتدای تابستان ۲۰۲۰ به این سو شاهد آسیب‌های فاجعه‌بار کرونا بوده است. ویروس کرونا در آرژانتین تا پایان سال

1. Social Protection and Inclusion Policy Responses to the COVID-19 Crisis Italy, 2021.

۲. همان.

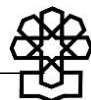
۳. همان.

۴. همان.

۵. همان.

6. <https://www.issa.int/news/social-security-responses-covid-19-case-italy>

7. <https://www.issa.int/fr/coronavirus/country-measures>

۲۰۲۱ بیش از ۱۲۵ هزار نفر کشته به جای گذاشت. در پی شیوع کرونا، اقتصاد آرژانتین انقباض ۱۹ درصدی را تجربه کرد. آنچه در ۱۶ سال گذشته بی سابقه توصیف شده است. آرژانتین پس از اقدامات پیشگیرانه نظیر محدودیت‌های اجرایی در ابتدای دوران فراگیری کرونا، به دلیل فراوانی زیاد آمار ابتلا، بلافاصله به فرایند تزریق واکسن روی آورد. تا به امروز این کشور با انجام واکسیناسیون برای حدود ۸۸ درصد از جمعیت در رتبه ششم در میان سایر کشورهای دنیا قرار دارد که نتیجه قابل توجهی است. از جمله مهم‌ترین نتایج این سطح از فراگیری واکسیناسیون در این کشور کاهش ۹۴ درصدی بستری بیمارستانی است.^۱ همچنین دولت آرژانتین با هدف حمایت از مشاغل و کسب و کارهای آسیب‌دیده از کرونا، رشته تدابیری اتخاذ کرده که مهم‌ترین آنها در زیر آمده است:

۱. مزایای بیکاری برای آن دسته از دریافت‌کنندگان حقوق بیکاری که بین ۱ فوریه تا ۳۰ آوریل ۲۰۲۰ دوره مشمولیت‌شان پایان می‌گرفت و هنوز موفق به پیدا کردن شغل نشده بودند تا ۳۱ ماه مه ۲۰۲۰ تمدید شد. مقدار حق بیمه معادل ۷۰ درصد حقوق پایه تعیین شده بود. براساس تغییرات تازه صورت‌گرفته، دوره برخورداری از مقرری بیکاری به حداکثر ۱۲ ماه افزایش یافت. مبلغ مزایا در آوریل ۲۰۲۰، به ۶ تا ۱۰ هزار پزوی آرژانتین^۲ رسید.

۲. آرژانتین با تخصیص «درآمد اضطراری خانوار» به حمایت از خانوارهایی متشکل از کارگران فصلی، افراد بیکار، خدمتکاران و تمامی کسانی که جز مالیات‌دهندگان خرد تلقی می‌شوند شتافت. مبلغ این کمک حدود ۶۰ درصد حداقل دستمزدها در این کشور است و گروه‌های کم‌درآمد و آسیب‌پذیر که بر اثر کرونا ضربه خورده‌اند را هدف قرار داده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که این کمک ۲/۸ میلیون نفر در این کشور را از فقر نجات داده است.^۳

۳. علاوه بر این، دولت آرژانتین از «صندوق یارانه خانواده‌های قربانیان حوادث»^۴ مبلغ ۱۵ هزار دلار به‌عنوان غرامت به خانواده قربانیان کرونا اختصاص داده است.

۴. به ۴۳ مهدکودک در استان ریونگرو ۱۵۰ هزار دلار به‌عنوان کمک مالی با هدف حمایت از ادامه فعالیت این مراکز در نظر گرفته است.^۵

۵. تعویق یا تخفیف سهم کارفرمایان از کسورات اجتماعی تا سقف ۹۵ درصد برای ماه‌های مارس تا جولای ۲۰۲۰.

۶. دولت اعتبار غرامت دو برابری اخراج کارکنان بدون علت منتسب به آنها را برای ۶ ماه تمدید کرد. این تصمیم دسامبر سال گذشته اتخاذ شده و مهلت آن تا ۱۰ ژوئن بود.

۷. دولت همچنین ممنوعیت اخراج بدون دلیل قابل توجیه، یا به دلیل کاهش کار یا وضعیت اضطراری را برای دو ماه دیگر تمدید کرد.

۸. دولت شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات انرژی (برق، آب و گاز) و خدمات تلفن، اینترنت، رادیویی و ماهواره‌ای را ملزم کرد تا در صورت پرداخت نشدن قبوض مشتریان حتی در طول سه ماه پی‌درپی، خدمات خود را قطع نکنند.^۶

1. Social Protection During the Pandemic: Argentina, Brazil, Colombia, and Mexico, 2021.

۲. معادل ۱۲۲ دلار آمریکا.

3. <https://www.issa.int/news/covid-19-social-security-emergency-programmes-experiences-americas>

۴. به‌موجب قانونی که در سال ۲۰۰۶ در آرژانتین تصویب شد، به خانواده‌های کهنه‌سربازان جنگ فالکلند چنین مبلغی به‌عنوان غرامت پرداخته می‌شود. حالا دولت آرژانتین خانواده‌های قربانیان کرونا را نیز مشمول چنین غرامتی کرده است.

5. Social Protection During the Pandemic: Argentina, Brazil, Colombia, and Mexico, 2021.

6. <https://www.issa.int/fr/coronavirus/country-measures>

۵. یونان

یونان در قاره اروپا از جمله کشورهایی بود که از ابتدای سال ۲۰۲۰ شیوع کرونا را در سطح وسیع تجربه کرده است. با این همه این کشور در مقایسه با سایر شرکای اروپایی خود تلفات انسانی کمتری داشته است. ویروس کرونا در یونان جان حدود ۲۵ هزار نفر را گرفت.^۱ یونان تا پایان سال ۲۰۲۱ با انجام واکسیناسیون برای حدود ۷۵ درصد از جمعیت این کشور از بار هزینه‌های بهداشت و درمان کاسته است. علاوه بر این دولت یونان که سال‌ها با بحران مالی دست‌وپنجه نرم می‌کند و از سوی اتحادیه اروپا برای پیشبرد برنامه ریاضت‌های اقتصادی تحت فشار است، با هدف حمایت از مشاغل و کسب‌وکارهای آسیب‌دیده از کرونا مجموعه تدابیری اتخاذ کرده^۲ که مهم‌ترین آنها در زیر آمده است:

۱. تمام شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی زیان‌دیده از کرونا از تخفیف ۶۰ درصدی اجاره ملک کسب‌وکار برخوردارند. این تخفیف شامل اجاره مسکن کارکنانی که به‌علت کرونا از کارشان تعلیق شده‌اند، هم می‌شود. همچنین از ماه نوامبر ۲۰۲۰، برای آن دسته از مؤجرانی که نیمی از اجاره‌شان را از دست داده‌اند، جبران زیان یا غرامت در نظر گرفته شده مستقیماً به حساب بانکی‌شان واریز می‌شود.

۲. تخصیص کمک مالی ۴۰۰ یورویی به افرادی که از ماه مارس ۲۰۲۰ به بعد بیکار شده و هیچ کمک دیگری مشمول حال آنها نشده است.

۳. جبران تمامی کسورات طی دوره‌ای که شاغلان از کارشان تعلیق شده، از محل بودجه دولت صورت می‌گیرد.

۴. برای کارکنان شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی که از کرونا آسیب دیده‌اند، ماهیانه ۵۳۴ یورو به‌عنوان کمک مالی در نظر گرفته شد.^۳

۵. طی دوره همه‌گیری شاغلانی که از کار خود تعلیق شده‌اند به‌جای ۵۳۴ یورو، ۸۰۰ یورو ماهیانه کمک مالی دریافت می‌کنند.

۶. شرکت‌هایی که به‌دلیل سیاست‌های دولت ناگزیر به تعطیلی شده‌اند، می‌توانند قراردادهای کاری شاغلان خود را به‌طور موقت و تا پایان تعطیلی تعلیق کنند؛ البته اخراج کارکنان غیرقانونی اعلام شده است.

۷. طی این دوران، دولت ۶۰ درصد از سهم کارفرمایان از کسورات بیمه تأمین اجتماعی کارکنان‌شان را می‌پردازد.

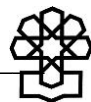
۸. کسب‌وکارهای آسیب‌دیده از کرونا می‌توانند ساعات کار کارکنان‌شان را بدون تغییر در توافقات کاری، تا نصف کاهش دهند. در این صورت دولت تا ۶۰ درصد زیان‌های وارده به درآمد این کسب‌وکارها را می‌پردازد.

تا اینجا به‌طور مختصر به اقدامات حمایتی چند کشور با شرایط مختلف اقتصادی پرداخته شد. در ادامه تجربه کشور فرانسه را به تفصیل بیشتری مرور خواهیم کرد.

1. <https://ourworldindata.org/covid-deaths>

2. <https://www.issa.int/fr/coronavirus/country-measures>

3. <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/04/greece-government-and-institution-measures-in-response-to-covid.html>

۶. فرانسه

فرانسه دومین اقتصاد بزرگ اتحادیه اروپا، از کشورهایی با بالاترین آمار قربانیان کروناست. ویروس کرونا در این کشور^۱ دست کم ۱۴۰ هزار نفر را تا پایان سال ۲۰۲۱ به کام مرگ فرستاده است.^۲ واکسیناسیون ۸۰ درصدی جمعیت شهروندان فرانسه در سال ۲۰۲۱ وضعیت نسبتاً تثبیت شده‌ای را در این کشور حاکم کرده و توان بخش بهداشت و درمان آن را افزایش داده است. دولت فرانسه برای جبران زیان‌های اقتصادی ناشی از کرونا و احیای موتور اقتصادی این کشور در دوران پساکرونا در مجموع حدود ۴۷۰ میلیارد یورو کمک مالی به شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی در نظر گرفته است.^۳ با اختصاص چنین بودجه‌ای رقم کسری بودجه فرانسه در سال ۲۰۲۲ به ۱۱/۴ درصد تولید ناخالص داخلی افزایش خواهد یافت. حال آنکه در بودجه تعیین شده برای سال ۲۰۱۹ این رقم ۲/۲ درصد پیش‌بینی شده بود.^۴ این حجم از سرمایه‌گذاری از اهمیت بالایی مقابل با آثار فاجعه‌بار کرونا بر زندگی مردم و اقتصاد این کشور حکایت دارد. دولت فرانسه برای جبران زیان‌های کرونا بر زندگی مردم دست به یک رشته اقدامات حمایتی زده که مهم‌ترین آنها در زیر آمده است:

الف) حمایت‌های کنترلی و پیش‌گیرنده

۱. **حق پرستار کودک:** والدینی که به کووید - ۱۹ مبتلا شده‌اند، در صورت بسته بودن مهدکودک یا مدرسه، از نخستین روز مرخصی استعلاجی تا پایان دوره درمان، با بهره‌مندی از حقوق یک نیروی کار، می‌توانند برای مراقبت و نگهداری از کودکان، یک نفر جایگزین استخدام کنند.
۲. **انجام رایگان آزمایش‌های کووید:** هزینه آزمایش کووید - ۱۹ حدود ۷۴ یورو است. از ابتدای همه‌گیری این هزینه برای تمام متقاضیان با نسخه یا بی‌نسخه پزشک، از سوی بیمه تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود.^۵
۳. **اهدای ماسک رایگان:** در فرانسه پوشیدن ماسک از ابتدای بحران همه‌گیری در فضاهای عمومی اجباری اعلام شد و توزیع ماسک رایگان هم از همان زمان آغاز شد. در این راستا ماسک قابل شستشوی رایگان از طریق پست، عمدتاً برای گروه‌های ذیل ارسال شده است: ۱. افراد کم‌درآمدی که تحت پوشش بیمه رایگان دولت هستند. ۲. افراد آسیب‌پذیر در معرض خطر ابتلا به کووید. ۳. افرادی که نتیجه آزمایش کووید - ۱۹ آنها مثبت اعلام شده است. ۴. افراد مبتلا به کووید - ۱۹ و بستری در بیمارستان.^۶

ب) حمایت مالی از حقوق‌بگیران، شاغلان و گروه‌های کم‌درآمد

از ماه مارس ۲۰۲۰ تاکنون حدود دو میلیون و ۸۰۰ هزار شاغل مستقل از حمایت‌های مالی به ارزش ۲۰ میلیارد یورو بهره‌مند شدند. در ماه‌های آوریل، مه و ژوئن ۲۰۲۰ بین ۴/۵ تا ۸/۸ میلیون حقوق‌بگیر به صورت نیمه‌وقت به کار خود

۱. جمعیت فرانسه در سال ۲۰۲۰ حدود ۶۸ میلیون نفر برآورد شده است.

2. <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/france/>

3. <https://www.gouvernement.fr/plan-de-soutien-470-milliards-d-euros-pour-protoger-les-entreprises-et-les-salaries>

4. <http://www.assemblee-nationale.fr/15/cr/2019-2020-extra/20201017.asp>

5. https://www.lemonde.fr/planete/article/2020/09/19/coronavirus-la-note-tres-salee-des-tests-rt-pcr_6052815_3244.html

6. <https://www.service-public.fr/particuliers/actualites/A14263>

ادامه دادند و برای جبران ساعت کسری کارشان دولت در مجموع ۱۹/۵ میلیارد یورو اختصاص داده است. جزئیات حمایت‌های مالی در ادامه آمده است:

۱. **حق بیمه بیکاری:** دولت فرانسه حقوق‌بگیرانی را که بر اثر کرونا کارشان را از دست داده‌اند، برای دوره مربوطه مشمول حق بیمه بیکاری کرده است. حقوق‌بگیران تمام‌وقت یا پاره‌وقت، حقوق‌بگیران ساعتی یا روزمزد، حقوق‌بگیران با قراردادهای کوتاه‌مدت، حقوق‌بگیران مشاغل فصلی، فریلنسرها،^۱ حقوق‌بگیران بخش‌های مختلف خدماتی، بهداشت، نظافت، امنیت و حقوق‌بگیران آسیب‌پذیر... که کارشان را به‌علت کرونا از دست داده یا کم شده است، اینها همگی از جمله گروه‌هایی هستند که مشمول حق بیمه بیکاری می‌شوند. این افراد معادل ۷۰ درصد حقوق ناخالص یا ۸۴ درصد حقوق خالص‌شان را دریافت می‌کنند.

۲. **صندوق همبستگی برای حمایت از شاغلان:** دولت به‌همراه نهادهای اجرایی استان‌ها، صندوقی با عنوان «صندوق همبستگی» در نظر گرفته و از محل آن برای کمک به شرکت‌ها و بنگاه‌های خرد که از کووید - ۱۹ زیان دیده‌اند، تا سقف ماهیانه ۱۵۰۰ یورو کمک مالی در نظر گرفته است.

۳. **حمایت از مشاغل آسیب‌پذیر:** برای کارکنان آسیب‌پذیر از جمله کارگران فصلی که به‌علت کووید - ۱۹ از یافتن شغل بازمانده‌اند، ماهیانه ۹۰۰ یورو اختصاص داده شده است. به این گروه، دانشجویان دارای شغل پاره‌وقت یا جوانان جویای نخستین شغل را نیز باید افزود. علاوه بر این کارکنان آسیب‌پذیر و «در معرض خطر»^۲ که امکان دورکاری ندارند، مشمول کار پاره‌وقت می‌شوند و از حق بیکاری نیمه‌وقت برخوردارند. به این افراد ماهیانه ۷۵ درصد حقوق خالص معمول‌شان پرداخت می‌شود.

۴. **پاداش به کارکنان بخش خدمات درمانی و مراقبتی:** از سوی رئیس‌جمهوری فرانسه برای هریک از ۳۲۰ هزار نیروی شاغل در بخش خدمات درمانی و مراقبتی بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ یورو به‌عنوان پاداش در نظر گرفته شد. علاوه بر این، تمام کارکنان این بخش که در خط مقدم مبارزه با کرونا بودند، از ۵۰ درصد اضافه‌کاری برخوردارند. از سوی دیگر به تمامی کارکنانی که طی دوره بحران کرونا ناگزیر به افزایش ساعات کار خود بودند نیز پاداشی تا سقف یک هزار یورو در نظر گرفته شده است.^۳

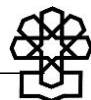
۵. **کمک‌های مالی به گروه‌های کم‌درآمد:** دولت فرانسه از اوایل سال ۲۰۲۰ برای اقشار کم‌درآمد، علاوه بر کمک‌هزینه‌های معمول و همیشگی، کمک مالی ویژه‌ای در نظر گرفته است.^۴ در جدول زیر جزئیات این کمک‌ها آمده است:

1. Freelance

۲. افراد «در معرض خطر» یکی از موارد زیر را دربرمی‌گیرد: دارای ۶۵ سال و بالاتر، دارای سابقه بیماری‌های قلبی و عروقی، فشار خون شدید همراه با عوارض قلبی، کلیوی و عروقی، گرفتگی عروق و رگ‌ها، سابقه حمله مغزی یا قلبی، جراحی قلب، نارسایی‌های قلبی، دیابت نامتعادل یا دارای عوارض مرتبط، موارد مشکوک به آسیب تنفسی مزمن و در صورت عفونت‌های ویروسی (انسداد مزمن ریوی، آسم حاد، فیبروز ریه، فیبروز کیستیک، وقفه تنفسی در خواب، نارسایی مزمن کلیوی، سرطان تحت درمان، سرطان فعال، چاقی مفرط، کمبود یا نقص ایمنی (مثلاً به ایدز غیرقابل کنترل، سرطان مغز استخوان تحت درمان، سرطان خون تحت درمان)، التهاب کبدی، کم‌خونی داسی‌شکل، سه‌ماهه سوم بارداری به بعد، مبتلا به بیماری‌های نورون حرکتی، میاستنی گراویس، ام اس، فلج مغزی، فلج عضلانی یا عصبی اندام‌ها، تومر مغزی بدخیم، بیماری مغزی درحال پیشرفت یا بیماری‌های خاص.

3. <https://www.issa.int/fr/coronavirus/country-measures>

4. <https://www.service-public.fr/particuliers/actualites/A14438>

جدول ۱. کمک به گروه‌های کم‌درآمد در دوران کرونا در فرانسه

وضعیت (ارقام به یورو)	برخوردار از کمک‌هزینه خانواده*	برخوردار از کمک مالی اداره کار**	برخوردار از کمک‌هزینه اجاره مسکن	برخوردار از بورس تحصیلی
دانشجویان بورسیه				۱۵۰
جوانان زیر ۲۵ سال (کارآموزان، دانشجویان شاغل و حقوق‌بگیر و جوانان غیردانشجو)			۱۵۰	
خانوارهای تک‌نفره و یا زوج بالغ و دارای یک فرزند نابالغ	۱۵۰+۱۰۰	۱۵۰+۱۰۰	۱۰۰	
خانوارهای تک‌نفره و یا زوج بالغ و دارای دو فرزند نابالغ	۱۵۰+۲۰۰	۱۵۰+۲۰۰	۲۰۰	
خانوارهای تک‌نفره و یا زوج بالغ و دارای سه فرزند نابالغ	۱۵۰+۳۰۰	۱۵۰+۳۰۰	۳۰۰	
به‌ازای هر فرزند نابالغ و بیشتر	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

Source: Social protection and inclusion policy responses to the COVID-19 crisis – France (2021)

* خانوارهای بدون درآمد یا با درآمدهای بسیار پایین مشمول حمایت‌های مالی صندوق کمک‌هزینه خانوار می‌شوند. این حمایت‌ها، کمک‌هزینه اجاره‌خانه و درآمدهای ثابت ماهیانه را دربرمی‌گیرد.
** در فرانسه اداره کار مسئول و مجری پرداخت حقوق بیکاری به بیکاران است.

ج) ارائه تسهیلات و حمایت‌های مالی به کارفرمایان و صاحبان کسب‌وکارها

بخش دیگری از سیاست‌های حمایتی دولت فرانسه به کارفرمایان و صاحبان کسب‌وکارها مربوط می‌شود که جزئیات آن در ادامه آمده است:

۱. **معافیت از پرداخت کسورات:** منظور ما معافیت کارفرمایان از پرداخت کسورات (سهام بیمه بیکاری، سهم مشارکت در همبستگی با سالخوردگان و معلولان و سهم صندوق ملی کمک هزینه مسکن) است. البته کسورات بازنشستگی شامل این معافیت نمی‌شود. شرکت‌ها و بنگاه‌های تجاری دارای کمتر از ۲۵۰ شاغل که به‌نوعی از کووید - ۱۹ آسیب دیده‌اند، دست‌کم برای سه ماه مشمول این معافیت بودند. برای دیگر عنوان‌های شغلی از جمله بنگاه‌های کوچک خویش‌فرما، هنرمندان مستقل و سایر انواع آن هم معافیت‌هایی در نظر گرفته شده است.

۲. **تعویق مهلت پرداخت مالیات‌ها:** اداره دارایی و مالیات مهلت پرداخت مالیات بر مشاغل را برای آن دسته از شرکت‌هایی که به‌علت کووید - ۱۹ زیان دیده‌اند قابل مذاکره و بسته به شرایط هر کسب‌وکار برای ۱۲، ۲۴ و ۳۶ ماه قابل تعویق در نظر گرفته است. مالیات بر املاک برای مشاغل و کسب‌وکارهای زیان‌دیده از کووید - ۱۹ تا سه ماه قابل تعویق در نظر گرفته شده است.

۳. **کمک‌هزینه اجاره ملکی مشاغل و کسب‌وکارها:** این کمک‌هزینه درواقع محرکی است برای تشویق مالکان به انصراف از دریافت اجاره املاک خود از مشاغل و کسب‌وکارهایی که به‌دلیل کرونا آسیب دیده‌اند. به این ترتیب اداره مالیات از طریق اختصاص تسهیلات ویژه، ۳۰ تا ۵۰ درصد کل اجاره‌بهای انصرافی را به‌عنوان تخفیف بر مالیات بر درآمد مالکان لحاظ می‌کند.^۱

۴. **وام بانکی با تضمین دولت:** دولت با اختصاص تسهیلات اعطای وام تضمینی به شرکت‌ها و بنگاه‌ها، تمامی بانک‌ها را ملزم به همکاری در این زمینه کرده است. به این ترتیب تمامی شرکت‌ها و بنگاه‌های کسب‌وکار می‌توانند تا سقف

1. <https://www.entreprises.gouv.fr/fr/covid-19/covid19-renforcement-des-mesures-de-soutien-aux-entreprises>

سه ماه گردش مالی خود از بانک‌ها وام درخواست کنند. سود بانکی برای این وام‌ها ۱ تا ۱/۵ درصد (با سررسید پرداخت برای سال‌های ۲۰۲۲ یا ۲۰۲۳) و ۲ تا ۲/۵ درصد (با سررسید پرداخت برای سال‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۶) در نظر گرفته شده است.

۵. وام دولتی: دولت فرانسه به شرکت‌ها و بنگاه‌های کسب‌وکار دارای کمتر از ۱۰ شاغل تسهیلات وام به ارزش ۱۰ هزار یورو تخصیص می‌دهد. این مبلغ برای شرکت‌ها و بنگاه‌های کسب‌وکار دارای ۱۰ تا ۵۰ شاغل تا ۵۰ هزار یورو قابل افزایش است و برای شرکت‌هایی با بیش از ۵۰ شاغل، تسهیلات دیگری در نظر گرفته شده است.

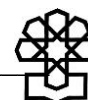
۶. تسهیلات برای تجارت الکترونیکی: کووید - ۱۹ گرچه موجب بسته شدن کسب‌وکارها شد، اما بستری برای توسعه و رونق تجارت الکترونیکی فراهم کرده است. دولت فرانسه با هدف حمایت از کسب‌وکارها در فضای اینترنت و شبکه‌های مجازی به شرکت‌ها و کسب‌وکارهای خرد در دوره قرنطینه تسهیلاتی تخصیص داده است؛ کمک و حمایت از راه‌اندازی این کسب‌وکارها در فضای مجازی، تخصیص امکانات رایگان در فضای مجازی برای فروش کالا و خدمات از جمله این تسهیلات هستند. علاوه بر این، بودجه‌ای به مبلغ ۶۰ میلیون یورو برای کمک فوری به ۱۲۰ هزار شرکت و بنگاه کوچک تعطیل شده به‌علت کرونا اختصاص یافته است.^۱

بر این اساس فرانسه در دوران همه‌گیری یکی از جامع‌ترین الگوهای ارائه حمایت اجتماعی را در اروپا ارائه داد. در واقع ظرفیت‌ها، امکانات، قدرت عمل و تعهد نهادهای دست‌اندرکار در امر حمایت اجتماعی دولت را قادر ساخت تا تدابیری مؤثر برای افراد، جامعه و اقتصاد این کشور در رویارویی با این بحران جهانی بیندیشد. علاوه بر این، می‌توان گفت تمامی فرانسویانی که به‌نوعی از کرونا آسیب دیده‌اند، کم‌وبیش مشمول کمک‌های مالی دولت شده‌اند. تنوع کمک‌های تخصیص‌یافته حکایت از دامنه شمول گسترده سیاست‌گذاری‌های حمایتی در این کشور دارد، تا جایی که تقریباً تمامی مشاغل، کسب‌وکارها و بنگاه‌ها و همین‌طور گروه‌های کم‌درآمد و در معرض خطر از این کمک‌ها بهره‌مند شده‌اند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

سیاست‌های حمایتی دنبال شده توسط دولت‌ها در بحران همه‌گیری کرونا را می‌توان به سه گروه مساعدت‌های اجتماعی، بیمه‌های اجتماعی و مساعدت‌های بازار کار تقسیم‌بندی کرد. هر کدام از این گروه‌ها شامل چهار اقدام حمایتی می‌شوند. جدول ۲ براساس همین دسته‌بندی، اقدامات کشورهای منتخب این گزارش را ارائه داده است. براساس این جدول کشورها از میان سیاست‌های حمایتی ممکن تمایل بیشتری به مساعدت‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کرونا داشته‌اند. به‌نظر می‌رسد هر اقدام حمایتی که به‌صورت فوری و مستقیم به گروه هدف می‌رسد، از محبوبیت بیشتری برخوردار بوده است. این تمایل احتمالاً به‌دلیل شرایط اضطراری و فوری در دوره همه‌گیری کرونا بوده است.

1. <https://www.clique-mon-commerce.gouv.fr/>

جدول ۲. انواع حمایت‌های اجتماعی در مقابله با کرونا در کشورهای منتخب (۲۰۲۲)

کشور	مساعدت اجتماعی				بیمه اجتماعی				بازار کار			
	پروانه نقدی	حمایت‌های عمومی	تغذیه مدارس	حمایت‌های مالی	پرداخت بیکاری	بیمه سلامت	مزایای بازگشتگی	معافیت و یارانه تأمین اجتماعی	یارانه دستمزد	تسهیلات آموزشی	تعدیل مقررات اشتغال	یارانه کاهش ساعات کاری
کانادا	•		•		•		•		•			
ژاپن	•		•		•							
فرانسه	•		•		•				•			
آرژانتین	•		•	•	•		•	•	•			
یونان	•		•	•					•			•
ایتالیا	•		•		•				•	•	•	

Source: Social Protection and Jobs Responses to COVID-19(2022, Feb.)

در جدول ۳ مصادیق حمایت‌های اجتماعی کشورهای منتخب گزارش به صورت تجمیعی ارائه شده است که می‌تواند الگوی خوبی برای استراتژی‌های سیاستگذاری رفاهی در کشور به منظور بازسازی اجتماعی جامعه در سال‌های پس از کرونا و در بحران‌های بعدی اجتماعی باشد.

جدول ۳. تجمیع اقدامات حمایتی ارائه شده در دوران همه‌گیری کرونا در کشورهای منتخب گزارش

ردیف	توضیح حمایت
۱	پرداخت بیمه بیکاری و حمایت‌های مالی برای افرادی که شغل‌شان را در دوره کرونا از دست داده یا به حالت تعلیق درآمده یا درآمدشان به دلیل کاهش ساعت کاری کاهش یافته است. تداوم مزایای بیکاری برای افرادی که دوره آنها رو به اتمام بوده است.
۲	کمک مالی به بنگاه‌ها، کسب‌وکارها و شرکت‌هایی که به دلیل کرونا آسیب دیده‌اند یا تعطیل یا تعلیق شده‌اند با هدف احیای آنان
۳	حمایت از خانوارهای کارگرانی که بر اثر کرونا بیکار شده‌اند
۴	تخفیف یا تعویق کسورات بیمه اجتماعی کارکنان و کارفرمای آسیب‌دیده از سوی کرونا
۵	تعویق یا تخفیف در سررسید مالیات‌ها
۶	کمک‌هزینه اجاره ملک برای شرکت‌ها و بنگاه‌هایی که دارای ملک اجاره‌ای هستند
۷	کمک‌های مالی به کارکنان خوداشتغال در کشور
۸	اعطای بسته‌های حمایتی برای مهدکودک‌ها و مدارس که بر اثر کرونا تعطیل شده‌اند
۹	تخصیص پاداش و حمایت‌های مالی برای کادر درمان
۱۰	پرداخت یارانه به تمامی شهروندان کشور در دوره کرونا به مدت محدود
۱۱	پرداخت یارانه برای بنگاه‌ها و شرکت‌هایی که نیروی کار جدید استخدام می‌کنند
۱۲	کمک‌هزینه به خانوارها که حداقل یک عضو آنها به کرونا مبتلا شده و در قرنطینه به سر می‌برند
۱۳	کمک ویژه مالی به شهروندان سالخورده، دارای معلولیت، مستمری‌بگیر و دارای بیماری‌های خاص
۱۴	کمک‌هزینه مالی برای خانواده‌های کم‌درآمد به منظور خرید کالا و خدمات

ردیف	توضیح حمایت
۱۵	اجبار به استفاده از ماسک و توزیع ماسک رایگان
۱۶	انجام رایگان آزمایش ویروس کرونا
۱۷	حمایت مالی و شغلی از دانشجویان و تعلیق سود یا حذف جریمه دیرکرد پرداخت وام‌های دانشجویی
۱۸	پرداخت درصدی از حقوق کارکنان شرکت‌های آسیب‌دیده
۱۹	کمک مالی برای خانوارهای دارای فرزند
۲۰	ممنوعیت اخراج بدون دلیل و جریمه برای تعدیل و اخراج کارکنان
۲۱	عدم قطع خدماتی مانند تلفن، انرژی، اینترنت و غیره در صورت عدم پرداخت قبوض
۲۲	پرداخت غرامت به برگزارکنندگان رویدادهای مختلف فرهنگی و اجتماعی
۲۳	کاهش ساعات کار برای شرکت‌ها و کسب‌وکارها و جبران زیان آنان
۲۴	پرداخت یارانه به بنگاه‌هایی که به کارکنان خود مرخصی در دوره کرونا اعطا می‌کنند
۲۵	کمک مالی برای کودکان

منابع و مآخذ

۱. سازمان تأمین اجتماعی و بحران کرونا؛ مروری بر ۱۰۷ اقدام، مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، ۱۴۰۰.
۲. کریمی، فروغ و امیر کیاسر. اقدامات حمایتی دولت‌ها طی بحران کووید - ۱۹ (براساس گزارش OECD)، تهران، معاونت اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی، ۱۴۰۰.
۳. تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای سیاست‌های مقابله با کووید - ۱۹ در کشورها، مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، شماره مسلسل: ۴۵۹، ۱۳۹۹.
4. Global Food Policy Report(2021). International Food Policy Research Institue.
5. ILO Reprot, 2007.
6. ILO Report, 2019.
7. ILO Reprt, 2020.
8. www.imf.org
9. Social Protection and Jobs Responses to COVID-19 (2019). World Bank Group.
10. Social Protection and Jobs Responses to COVID-19 (2020). World Bank Group.
11. Social Protection and Jobs Responses to COVID-19 (2021). World Bank Group.
12. www.worldometers.info
13. www.canada.ca
14. Social protection and inclusion policy responses to the COVID-19 crisis- France (2021).
15. Social protection and inclusion policy responses to the COVID-19 crisis- Italy (2021).
16. World Employment and Social Outlook, 2015.
16. www.issa.int
17. www.worldometers.info
18. www.globalcompliancenews.com

